

KAOS V POLITIKI

Rooseveltove predloge rušijo lastni pristaši

**Koristolovski motivi v kongresu. — Jeza zaradi
ukinjenih subvencij. — Poostren razredni boj**

VES Rooseveltov ekonomski program je postavila v nevarnost njegova lastna stranka, ki mu je v sedanjem zasedanju odrekla v kongresu večino že v treh važnih vprašanjih. Demokrati poslanci in senatorji so glasovali proti Rooseveltovim željam kljub njegovim apelom, da naj mu stoji ob strani. Odobrili so visoke vsote v prid veteranom, ki so služili v armadi v vojnem času, čeravno jim je predsednik naročil, da naj v interesu ekonomije glasujejo proti. Toda letos so volitve in zato so se poslanci kar kosali v radodarnosti in v nakazovanju ljudskega denarja v "politične namene". Ne samo vojaki, ki so služili v letih 1917-20, nego tudi veterani iz prejšnjih vojen in ekspedicij so všteti v obnovljenih privilegijih.

Demokratska stranka ima v zbornici poslancev in v senatu absolutno večino. Ima moč socializirati banke in izvršiti najdalekosežnejši ekonomski program. Ta večina je bila s predsednikom Rooseveltom le v paničnih dneh lanskega leta, od tedaj pa se prestrašeni kapitalisti spet spravili svoje ljudi v demokratski in republikanski stranki v red ter jih poučili, da se podkupnine in vsote za kampanje ne dajejo kar tako. Zato ima "new deal" čezdalje več težav.

Velika večina poslancev pripada takozvanim lokalnim političnim mašinam, ki jih vlada bosi v korist posameznikov. Ti posamezniki pa v povračilo prispevajo v kampanjske fonde in plačujejo podkupnine. Tudi ako bi Roosevelt mislil še tako iskreno in resno koristiti ljudstvu, bi s tako stranko ničesar ne dosegel.

To se je posebno pokazalo, ko je odvzel subvencije aeroplanskim družbam. Oboževalce privatnega profita je to tako zabolelo, da so organizirali silovito opozicijo. V Washington so poslali tudi Chas. Lindbergha in več drugih slovitih pilotov, ki so v službi aeroplanskih družb. Chas. Lindbergh je komisiji v Washingtonu dejal, da je bil Rooseveltov odvzem subvencij privatnim družbam čin, "ki je v nasprotju s praviimi ameriškimimi principi."

Odklonitev pogodbe med Kanado in Zed. državami za zgraditev St. Lawrence plovnice poti iz velikih jezer v Atlantik je bil drug velik udarec, ki ga je zadal Rooseveltovi politiki demokratski kongres. Zapustili so svojega vodjo in glasovali po nalogu tistih kapitalističnih interesov, ki se boje, da jim bi nova vodna pot škodovala. Demokratska stranka je v svoji platformi l. 1932. med drugim na-

DEMOKRATSKE STRANKE

Davčni izkazi pri- čajo, da slabi časi niso za vse slabi

Zvezni Internal Revenue department, v čigar področje spada kolektiranje dohodninskega davka, poroča, da so vplačane vsote tega davka bile do 15. marca precej milijonov dolarjev višje kakor lani.

Število tistih, ki so imeli lani nad milijon dolarjev čistih dohodkov, je naraslo. Neki kapitalist v Chicagu je imel v preteklem letu nad tri milijone dolarjev čistih dohodkov ali več kot tri tisoč tistih delavskih družin skupaj, ki so imele povprečno po \$1000 na leto. Od svojih milijonov čistih dohodkov je plačal okrog polmilion dohodninskega davka.

Uradniki v Internal Revenue departmentu pravijo, da so ugodnejši izkazi na davčnih poljih dokaz, da se prosperiteta vrača. Kar je resnica, toda ne za povprečnega delavca, ampak za tiste, ki so se okoristili z bankrotiranimi podjetji na račun malih delničarjev in vlagateljev v bankrotiranih bankah.

Slovinci v Clevelandu, ne pozabite na kon- cert "Zarje"

Prihodnji koncert soc. pevskega zbora "Zarje" se vrši v nedeljo 25. marca ob 3. pop. v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Nudil vam bo obilo razvedrila in užitka, kakršnega delavci posebno potrebujejo. Opozorite na to prireditev vsakega rojaka, s katerim pride v dotiko.

Beda v New Yorku

V državi New York je skozi zadnjih par let krize podpirala državna in zvezna pomožna akcija okrog 600,000 družin.

Ne bo poznal krize

Novemu belgijskemu kralju Leopoldu je bila "plača" površana na \$2,760,000.

družb, katere zaposlujejo okrog 230,000 delavcev. "Načemo, da nam bi unije diktirale, kaj smemo in kaj ne smemo."

Po enem letu Rooseveltove vlade so se kapitalisti toliko osmili, da se ne boje več njegovih groženj proti izkoriščevalcem in menjalcem denarja. Kongres je na njihovi strani. In predsednik sam je v svojem programu polovičarski in v taktiki neodločen.

Newyorški socialisti za svoje sodruge v Avstriji

Socialisti v New Yorku so sklicali svoj drugi shod v Carnegie Hall v izkaz solidarnosti do avstrijskih delavcev. Udeležilo se ga je več tisoč delavcev. Vsak kotiček je bil napolnjen in navdušenje nepopisno. Za žrtve fašističnega divjanja nad delavci v Avstriji so navzoči zbrali nad dva tisoč dve sto dolarjev. Prvi shod v New Yorku, ki so ga sklicali socialisti v enak namen, so razbili komunisti. Ta se je završil sijajno, in komunisti niso mogli drugega kakor napisati nekaj neresnice v poročilu o tem shodu v svojem dnevniku.

"USSR JE PRIPRAVLJENA NA VSE"

Sovjetska Rusija je v preložen par desetletjih preslila marsikako žilitev. Na izizvanja in provokacije Japonske je odgovarjala zelo zmerno. Medtem pa se je diplomatično in obrambno toliko pripravila, da je ni več strah pred vojno. Sovjetski državniki in generali so pred par tedni Japonski namignili, da če jo mika, naj vojno le kar prične — ki pa bo v njeno škodo. Sovjetska Rusija je danes na suhem najjačja vojna sila na svetu. Ta slika prikazuje košček njene moči.

POGAŽENJE PRIDOBITEV AVSTRIJSKIH DELAVCEV

**Vzorna delavska hranilnica zdaj v fašističnih
rokah. — Privatni interesi v laseh radi plena**

Dollfussov "krščansko" fašistični režim je ukinil mnoge koncesije in pravice, ki so jih izvajali delavstvu Avstrije socialisti. Njegovi krščanski socialci iz ljudskih vrst so ga posvarili, da naj ne gre predaleč, kajti če ne odneha, bo bo šli tudi delavci krščansko socialnih unij k nazijem — ne zato, ker jim je Hitler ljublji, ampak da se maščujejo nad delavstvom sovražnim režimom Dollfusa, Feya in Starhemberga.

Fašistična vlada je v zagatah tudi zaradi svojih vsestranskih obljub. Privatnim interesom je zagotovila, da bo prenesta ogromne javne naprave dunajske mestne občine v last in izkoriščanje privatnemu kapitalu. Delavcem pa je zadrževala, da se jim ni ničesar bati, kajti deležni bodo tudi pod novo upravo istih ugodnosti kakor v prejšnji. To dvoje pa ni šlo skupaj. Ustanove, ki jih je vlada že izročila privatnikom, ujavajo sistem priganjstva, izkoriščanja in znižavanja plač, predvsem še ukinitve raznih privilegijev, kar spravlja tudi delavce katoliškega mišljenja v zelo slabo voljo.

Ena največjih hranilnic na Dunaju in v Evropi sploh je Zentralsparkasse der Gemeinde Wien (dunajska centralna hranilnica). Razvila se je v vzorno finančno ustanovo na iniciativo socialistov in pod vodstvom socialistične uprave v hranilnici, kateri je načeljeval znani finančni svetnik socialist Hugo Breitner. Ta hranilnica ima 390,000 vlagateljev. Dvajset odstotkov vseh vlog v Avstriji je v tem zavodu. David Darrah poroča amerišskemu tisku, da je ta hranilnica na glasu za najvarnejši denarni zavod v Evropi. Dunajska občina je bila upravičeno ponosna nanjo. Zdaj so jo prevzeli Dollfusovi fašisti, Hugo Breitnerja, ki ima znanje največje zasluge, pa so vrgli v — zapor!

Poleg te je bila do fašističnega puča na Dunaju zelo velikega pomena tudi Delavska banka. V nji so imele svoje

vloge unije. Vse javne naprave so vodile skozi njo svoje finančno poslovanje in istotako kooperativne prodajalne ter zadruga industrijska podjetja. Ker so po fašističnem puču zadržane delavnice zatrite ali pa ovirane v prilog privatne kapitalizma, in ker vodi fašistični režim svoje finančne transakcije skozi privatne banke, je Delavska banka zadan usodni udarec in vlada, ki jo je zaplenila, jo bo likvidirala. K sreči so nekatere delavske unije svoje vloge s spretnimi manevri transferirale v inozemstvo. Unija avstrijskih železničarjev na pr. je dvignila 1,800,000 šilingov ter jih vložila v drugih deželah. Fašiste to silno jezi in aretirajo kogar osumijo soodgovornosti, ob enem pa trošijo laži o poneverbah, češ, da bi ves tisti denar moral zdaj spadati fašistični vladi, ker je socialistične unije razpustila. Odbornikom unij pa je samo žal, ker se jim ni posrečilo vseh vsot prenesti v druge dežele, s katerimi bi zdaj lahko financirali borbo proti krvnikom na Dunaju.

S pomočjo Delavske banke je delavstvo obratovalo dve zadržani in več občinskih pivovarn, velike zadruga knjigarne in tiskarne, zadruga tovarne mesnin, kreditno korporacijo za negovanje trgovine z Rusijo, zadruga tovarne obupal, zadruga filmsko družbo, pekarne itd. Vse te ustanove bo nova vlada oddala privatnikom in nekatere pa uničila.

Socialisti v Avstriji obnavljajo svoje gibanje v mejah tajnosti. Pomagajo jim s sredstvi, časopisi in z informacijami o resničnem položaju avstrijski socialisti v inozemstvu, predvsem iz Češke, kjer so si ustanovili svoj glavni center.

Delavske zmage

Pri volitvah poslednje mesece na Angloškem, Danskem, Finskem, v Argentini, v Švici itd., so socialistične stranke pridobile na moči in v številu mandatov.

DVA DIKTATORJA V BITKI ZA NADVLADO

FAŠISTIČNA kontrarevolucija v Nemčiji je v teku leta zelo spremenila politične in diplomatske odnose v Evropi. "Tretji rajh" se razvija v militaristično silo, ki sicer še ne razpolaga z vojnim aparatom kakršnega je imela kajzerjeva Nemčija, ima pa na svoji strani milijone nacionalistično sfanatiziranih Nemcev, ki so pripravljeni iti vsak čas v borbo, da oporejo Nemčijo ponižanja in se maščujejo nad njenimi sovražniki. To so večinoma mlajši ljudje, ki niso okusili grozote svetovne vojne, in taki, ki so jih nazili s svojo šovinistično propagando pridobili za vojno politiko "tretjega rajha".

Jačanje Nemčije je relativno zmanjšalo moč in vpliv Francije. Poljska se je že odločila, da se ne bo opirala na Francijo v svojih odnosih z Nemčijo, zato je s Hitlerjevo vlado sklenila dogovor, ki določa desetletje garantiranega miru med njima.

Francija je po vojni skozi do leta 1932 več ali manj dominirala kontinentalno Evropo. Bila je najboljša oborožena in s pomočjo male entente (Češkoslovaške, Jugoslavije in Rumunije) je lahko uveljavljala v diplomaciji in posebno v ligi narodov svojo voljo. Vpliv Francije v Evropi zdaj blede, deloma zaradi Mussolinijevega prizadevanja, da organizira svoj blok malih držav, deloma zaradi Hitlerjeve agresivnosti, največ pa vsled političnih in gospodarskih potresov v Franciji sami. Skandali, v katere so bili zapleteni visoki uradni krogi, so popolnoma pretresli sedanjo formo francoske državne uredbe. Izgredi, ki so se dogodili pred tedni v Parizu navidezno samo v protest proti Staviskyjevim sleparijam in vladi, ki je bila obdolžena zakrivanja goljufij, so imeli v resnici značaj revolucije, ki naj bi nadomestila republikansko vlado s fašistično. V notranjem političnem življenju Francije še vedno tli in zato je njena vlada v vnapiji politiki zdaj največ pasivna. V deželah, ki so se opirale ob Francijo, zaupanje vanjo pada, posebno v državah male entente. Avstrija in Madžarska sta zdaj pod Mussolinijevim vplivom, istotako Bolgarija.

Kontrarevolucija v Avstriji je posledica hitlerizma v Nemčiji. Mussolini se je žuril, da izvojuje v Avstriji zmago svojemu fašizmu predno jo pogoltnejo naziji za Hitlerja.

V bitki za kontrolo nad Avstrijo je Hitler za enkrat izgubil, ni pa odnehal. Njegov program določa, da mora Avstrija postati del "tretjega rajha". Če se to zgodi, postane Nemčija poleg USSR najjačja in največja država v Evropi. Svoje meje bi potegnili do Italije. Mussolini hoče to preprečiti. Kakorkoli sta bila s Hitlerjem prijatelja in dolgo paktirala skupaj proti Franciji, je zdaj Mussolini s svojim fašizmom postal sovražnik fašistične Nemčije.

Sedanja vlada v Avstriji, ki se opira edino na zaslonbo Italije, ima proti sebi veliko večino prebivalstva. Socialisti, ki so bili najmočnejši branitelji republike, so proglašeni izven zakona in njihova prejšnja organizirana sila je strta. Naziji čakajo ugodnega momenta, da vržejo Dollfusa in proglašijo fašistično vlado Hitlerjevega kova. Te možnosti se zavedata Mussolini in vatican. Zato sta v tem slučaju oba za povratek Habsburžanov, ker smatrat, da le habsburška dinastija bi Avstrijo odvrnila od nagona po združenju z Nemčijo. Vatikan hoče obnovitev monarhije v Avstriji in Ogrski, ker želi v centralni Evropi močno katoliško državo. Mussolini sicer ni baš navdušen za restavriranje Habsburžanov, a če bo uvidel, da bo Dollfusova vlada izgubljala še to zaslonbo, ki jo ima med prebivalstvom, jim bo povratek odobril.

Obnovitev avstro-ogrske monarhije bo še bolj zameglila motne razmere in odnose v Evropi. Češka je proti povratku Habsburžanov, enako Jugoslavija in Rumunija. Vse te tri dežele vedo, da bi Habsburžani delovali s pomočjo katoliške cerkve za pridruženje Slovaške, Hrvaške in Slovenije k Avstriji. Češka bi bila zajeta v krog in krog od sovražnih dežel, ki bi jo ekonomsko uničile. Avstrijski monarhisti računajo, da bi Avstrija v takem položaju Češko spet zlahka pridobila v svoje meje. Politika avstrijskih in ogrskih monarhistov, Mussolinija in papeža določa tudi razbitje Jugoslavije, plen pa si bi razdelili Avstro-Ogrska in Italija.

Hitler si igro preurejanja Evrope drugače zamišlja in glavno vlogo v nji si lasti zase. Mussolini mu jo odreka. A tudi Francija, ki je v evropski diplomaciji prvačila dozda, ne bo šla kar na lepem v ozadje.

Tako je kapitalistična Evropa polna zapletljajev in še vedno si kupiči nove. Močne socialistične stranke so bile pred poplavo fašističnega terorja protiuteg intrigam državnikov, toda danes ni v deželah diktator nikake organizirane opozicije, ki bi vlade zavirala v blaznem početju.

Mussolini in Hitler tekmujeta za gospodstvo nad Evropo in nad bližnjim vzhodom. Vojna, ki se v takih okoliščinah mora dogoditi, pa ne bo samo novo gorje za človeštvo, ki bo vrženo v klanje in še v večjo bedo, ampak bo pomenila tudi konec kapitalizma in fašizma, kateri ga je vzel v zaščito.

Kaj potem? Odvisno je od delavstva. Ako ne bo kos na logi, bo sledil še večji kaos in podaljšanje trpljenja ljudskih množic. Če pa se je iz dosedanjih težkihkušenj kaj izučilo, bo sposoben zgraditi na razvalinah starega nov red — socializem — v svetovnem obsegu. Druge rešitve za človeštvo ni.

Vladna posojila za nove domove

Ameriška vlada bo izdala za posojila na domove in kmetije po sedanjih načrtih 4 milijarde 400 milijonov dolarjev. Ko bodo vsa posojila izvršena, bo eden izmed vsakih sedmih domov zadolžen pri zvezni vladi. Zdaj je vlada izvršila že okrog 223,000 posojil na hiše delavcev in farmarjev, in do 120,000 na farme.

Dobri izgledi za soc. zmage v Milwaukeeju

Pri zadnjih primarnih volitvah so prodrli vsi socialistični kandidati. Volilni sistem v tem mestu določa, da gresta na končne volitve tista dva kandidata, ki dobita pri primarnih volitvah največ glasov. Vsi drugi odpadejo. Socialistični kandidati so bili v nekaterih slučajih na prvem, in v ostalih na drugem mestu.

"Mrtvi" socializem vstaja

V svojem govoru dne 18. marca je premier Mussolini znova izjavil, da sta socializem in demokracija uničena za zmerom. Fašizem je edini, ki ima bodočnost. Pet tisoč laka-jev v službi njegovega režima mu je pritrjevalo.

Istočasno so prvič v zgodovini prevzeli upravo mesta London socialisti. V Buenos Airesu, ki je glavno mesto Argentine, so zmagali socialisti, torej v dveh izmed najvažnejših mest na svetu.

Tudi diktatura na Finskem je v povojni dobi proglašila socialistično gibanje za stvar, ki nikoli več ne oživi. Nad 15,000 socialističnih delavcev je bilo poklanih. Vsa imovina socialističnih organizacij je bila zaplenjena. Tisoče je bilo poslanih v jetniška taborišča. Tako je reakcija uničila socialistično gibanje na Finskem. Toda danes so socialisti na Finskem spet močno gibanje.

Fašizem nima bodočnosti, ker ima v sebi že ob rojstvu vse kali, ki povzročajo smrt. Socializem pa je družba prihodnosti, zato ga je nemogoče usmrtiti, tudi če fašistični diktatorji pobijejo še toliko socialističnih delavcev.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze. NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

"Ljudski služabniki" ne pozabijo nase

V Washingtonu, D. C., vzdržuje vlada botanični vrt, ki stane ameriško ljudstvo \$114,000 na leto. Ta vrt otkrjuje kongresnikom in senatorjem na ljudske stroške rože in zelenje za njihova stanovanja v glavnem mestu — povprečno za \$200 rož na leto na vsakega člana kongresa. Ker zaslužijo dovolj, si bi ta luksuz lahko plačali iz svojih dohodkov, toda to ni v naturi "ljudskih služabnikov" v ameriških zbornicah.

Čikaški aldermani so sprejeli v mestnem svetu naredbo, ki jim dovoljuje na stroške ljudstva \$48 na mesec za čiščenje avta in za gorivo. To znaša \$576 na leto vsakemu aldermanu, katerih je 50. Ker imajo aldermani visoke plače, bi lahko pokrili stroške za čiščenje avta in za gorivo iz svojih žepov. Mesto tega so si nakazali za te stroške iz mestne blagajne celo več nego njih stane.

Mnogi mestni odborniki imajo tudi avte na občinske stroške, in celo šoferje jim plačuje mesto.

Se veliko bolj goljufivi so predstavniki velikih korporacij, ki so si v prešlih letih nakazovali za plačo in "posebne stroške" od \$50,000 do par sto tisoč dolarjev na leto, poleg pa so nekateri prejeli še "bonus" od skupnih dohodkov, tako da so nekateri "zaslužili" nad milijon dolarjev na leto.

Novo cesarstvo in pomik v prošlost

Cesarstvo Mančuko — preje kitajska Mandžurija — je postalo v praktičnih ozirih prav tako japonska posest, kakor Koreja, katero si je osvojila v zadnji vojni z Rusijo. Mandžuriji je spremenila ime, istotako njenim važnejšim mestom, in dala ji je cesarja, ki ni odgovoren nikomur razen "nebesim". Posvetil se jim je v ustoličevalnih ceremonijah, ki so se vršile koncem februarja in prve dneve marca to leto. 75,000 vojakov ga je stražilo. Ker Japonci niso zaupali mandžurskim vojakom, so pomešali mednje svoje vojake in oficirje, katerih naloga je bila paziti na novo veličanstvo in na vojake domačine, da mu nihče ne stori nič zalega.

Vse ulice in stanovanja ob njih, po katerih se je novi cesar vozil, so izpraznili — tako zelo je priljubljen. In namesto v odprtem avtu se je vozil v "bullet proof" limozinu, v kakršni se vozijo ameriški milijonarski gangsterji. Tudi izdelan je bil v Ameriki. Je varen pred kroglijami in tudi učinke bombe prenese.

Novi cesar, ki izhaja iz bivše kitajske dinastije, bo imel \$1,750,000 civilne liste (plače) na leto, kar je več v enem letu kot pa prejme predsednik Zed. držav v 23. letih. Njegova edina naloga je reči "da" na vsak ukaz japonske vlade in ob enem hliniti samostojnost in neodvisnost novega "cesarstva".

Kronanje tega najnovejšega cesarja je dokazalo, da nima med ljudstvom nikake zaslombe. Upajmo na to ljudstvo je, da ima ob svoji meji USSR, katere se bo prej ali slej spoprijela z japonskim imperijalizmom in poslala tudi mandžurskega cesarja tja, kamor spada.

Kraja glasov

Zaradi tožbe, ki so jo vložili poraženi kandidati v mestu Butte v Montani po volitvah 1. 1932, je sodišče končno odločilo, da naj se glasovi znova preštejejo. To se je zgodilo letos. Štetje je dokazalo, da se poraženi kandidati niso pritožili brez vzroka, in ugotovilo je tudi, da so socialističnega predsedniškega in podpredsedniškega kandidata pri prvem številu ukanili za 400 glasov.

Povsod, kjer so vsled sodnega odloka morali šteti glasove znova, se je izkazalo, da je bilo oddanih več socialističnih glasov, kakor pa so jih zabeležili v svoja poročila volilni števci.

Ker sta demokratska in republikanska stranka enako goljufivi — tudi Butte kontrolira demokratska stranka že mnogo let — bodo volitve v Ameriki pravične šele kadar bo delavstvo tako močno organizirano, da bo lahko uspešno nadziralo štetje glasov.

AVSTRIJA JE "SREČNO ODRSENA" ZA "KRŠCANSTVO"

Na sliki na vrhu je oddelček avstrijskih vojakov, ki je pomagal "odrešiti" Avstrijo in posebno še Dunaj, ter jo vreči fašizmu v šrelo. Na levi je oklopni avto, ki je bil poslan v boj proti socialistom. Na desni je novi "zaplan" Schmitz, ki ga je fašistična diktatura imenovala za upravljalca Dunaja. Pravi župan, socialist Karl Seitz, ki je storil za prebivalstvo Dunaja

več kot katerikoli župan na svetu, je vsled svoje ljubezni do ljudstva v ječi. Schmitz je "kričanski socialc" in verjame v papežev "socialni program". Habzburgovi, aristokrati in izkoriščevalci v občo so zelo veseli "kričanske revolucije" v Avstriji. Ampak kmalu potem, ko so prevzeli mesto in njegove ogromne ustanove, so uvideli, da se težave nanje šele začnejo.

Ovnovi shodi v Clevelandu

Jčko Oven bo govoril v Collinwoodu v četrtek 22. marca zvečer v Slovenskem delavskem domu na shodu kluba št. 49.

V soboto 24. marca bo govoril v Slovenski delavski dvorani v Newburghu na Prince Ave.

V nedeljo 25. marca popoldne bo govoril na koncertu soc. pevskega zbora "Zarja" v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Prošlo nedeljo je govoril na shodih v Girardu, O., in na Farrellu, Pa.

Poleg teh shodov je bilo aranžiranih nekaj ožjih sestankov, med njimi eden v Barbertonu, O. Več poročila o tej Ovnovi govorniški turi, ki traja en teden, bo v prihodnji številki.

Sheboyganska kolona

Sheboygan, Wis. — V predzadnjem zasedanju je wisconsinska zakonodajna spremenila zakon o primarnih volitvah. Po novem določa, da morajo občine in okraji v bodoče naznaniti državnemu tajniku 90 dni pred volilnim datumom, če hočejo primarno volitve. Ako tega ne store, se s tem avtomatično odredijo primarni volitvi in vršile se bi edino le glavne volitve. Namen te spremembe je bil dati občanom priliko izogniti se stroškom, ki jih povzročajo primarne volitve. Vprašanje zdaj je, da-li je stvar koristna? Po našem mnenju je sklep kvačen.

Vzemimo za primero sheboygansko občino. V vsakem wardu imamo kar po pet in še celo več aldermanskih kandidatov. Programov povečini nimajo in se potegujejo za službe kot posamezniki. So pač slabi časi, zato jih je toliko.

Če bi se glasovanje vršilo na podlagi odprave primarnih volitev, katere določajo, da gresta na končne volitve tista dva, ki imata pri prvih volitvah največ glasov, potem bo po novem sistemu reprezentacija v mestni zbornici v resnici reprezentacija manjšine prebivalstva. Recimo, da se poteguje za aldermanski mandat pet kandidatov. Štirje prejmejo vsaki po 100 glasov, skupno 400, peti pa 103 glasove. Izvoljen je, kljub temu, da je zanj glasovala komaj petina volilcev.

Stavka pri Leverence Shoe kompaniji je bila končana 8. marca s precej povoljnimi pridobitvami stavkarjev. Boj je vodila Boot and Shoe Workers unija lokal št. 197. Kompanija je bila skrajno trmasta in je skušala odpor delavcev zlomiti z vsakojakim zvižčami. Ali iznenada je taktiko spremenila in pokazala voljo

za spravo, kar je stavkarje zelo presenetilo.

Istčasno je sprejela enake pogoje tukajšnja Jung Shoe Co. takoj ko je izvedela, da je unija sklenila pozvati delavce na stavko tudi v tej tovarni.

Zmaga teh delavcev, četudi ni stoočstna, bo gotovo v vzpodbudo delavcem tudi v ostalih obratih. Naši rojaki so bili v tej stavki med prvimi in najbolj vztrajni.

Vzrok, da sheboygansko delavstvo ni vplivnejši in odločujoč faktor v življenju mesta, je politika nazadnjaških odbornikov v unijah, kateri govore v imenu delavstva.

Prošlo tedne se je tu razvila agitacija, da bi milwauški dnevnik Leader izdajal za Sheboygan delavski tednik, v katerem bi imele tukajšnje delavske organizacije vsi priliko zagovarjati svoje interese in vršiti svojo agitacijo brez ovir.

Tak tednik je za delavsko gibanje v Sheboyganu skrajno potreben. Predvsem za unije. Ni čudno, da se je članstvo na sejah unij in drugo delavstvo za to idejo zelo zanimalo ter jo splošno odobravalo. Ko je bila stvar že takorekoč gotova in list zagaran, pa ti pride naš Central Labor Council z javno izjavo, katere diši po izdajstvu delavskih interesov. V nji pravi med drugim:

"Vprašanje delavskega časopisa je imel Central Labor Council v uvidu več tednov in so problemu temeljito posvetili. Ukrejenega pa še ni v tem oziru nič določnega. Naše stališče je, da je za organizirano delavstvo sprejemljiv le tak časopis, ki je nepolitičen. Braniti mora pravice delavcev, ne sme pa sodelovati na političnem polju."

To dično izjavo je priobčil tukajšnji kapitalistični dnevnik na prvi strani.

Vprašanje, ki se je na to pojavilo, je bilo: Ali so ti trije možje publicirali to neumnost v imenu unij, ki diši po izdajstvu, na svojo roko? In če ne, kateri interesi so jih pridobili v akcijo, da preprečijo ustanovitev delavskega tednika? Čemu je poslal Central Labor Council tako izjavo v list, kateri je odklanjal objavljati še tako nedolžne izjave stavkarjev pri Leverence Shoe kompaniji?

Za delavsko gibanje so takaka dejanja neopravičljiva, pa naj bodo že rezultat ignorance ali pa zahrbtnosti — če že ne rečemo izdajstva delavskih koristi. Čas je, da delavci premišlujejo o tem in se odrešijo takih voditeljev.

Delavski časopis, ki hoče koristiti delavcev v resnici zastopati, ne more biti NEPOLITIČEN. Ampak privatni interesi hočejo "nepolitične" delavske liste zaradi SVOJE politike.

Kaj je boljše: poslati v zakonodaje zastopnike delavcev — kar pomeni delavsko

politiko — ali pa poslati pred zbornico par oseb z napisom: "Mi smo za pravice delavcev".

*
Ekonomske razmere so se skozi prošle tedne tukaj poslabšale. Edina izjema je ena strofarna, ki izdeluje usnje. Obratuje stoočstno, toda fizično izčrpavanje delavcev v nji je nepopisno. Plače so nizke. CWA je bila marsikomu zadnje upanje in rešilna bilka v tem mestu. Poročali so, da bodo do 22. marca vsi odslovljeni. Kaj potem?

Relief osiane še edina pomoč. Rojaki, ki so v stiski, naj se ne sramujejo, nego naj smelo vprašajo za podporo, kakor delajo drugi. Če vam industrija ne da zaslужka, je njena in vladna krivda, ne vaša. Do življenja pa ste upravičeni in dolžni držbe je, da vam ga ohrani v tej krizi.

Poročevalec.

Vsi v Clevelandu na koncert "Zarje"

Cleveland, O. — Soc. pevski zbor "Zarja" nudi na svoji prihodnji prireditvi tako pesten program, da bo vsakega več ko zadovoljil. V prvem delu sporeda bodo "Zarjani" zapeli sledeče pesmi: "Nas veže ljubezen", "Na vasi fantje pojejo", "Na jezeru", "Nazaj v planinski raj" in par drugih.

Poleg zbora boste čuli tudi soliste.

Vprizorjena bo Ethin Kristanova enodejanka "Kdo je blazen" in pa angleška igra "Black Ell", ki jo je spisal Miles Malleon iz Anglije. Režiser obeh je Jos. Skuk. V igri "Black Ell" nastopijo naši mladi "yipselni" Josephine Turk, Louis Jarc, Alex Brackenridge, Jennie Turk, Betty Bogatay, Olga in John Vehar. V slovenski pa August Komar, Jos. Skuk, Ivan Babnik, Milka Babnik, Josephine Maslo, L. Zorko in Leo Jevc.

Govornik na tej prireditvi bo Joško Oven, torej vseskozi spored, ki zasluži čimvečje udeležbe. Joško Oven je dober govornik. Gotov sem, da boste njegovim izvajanjem z zanimanjem sledili.

Igra "Kdo je blazen" bo privabila obilo smeha. "Black Ell" je močna protivojna drama. Obe igri sta pld večim vodstvom in igralci v obeh bodo svoje vloge izvršili kakor sta jih zamislila avtorja.

"Zarjani" in klub št. 27 vas vabijo prihodnjo nedeljo 25. marca na to prireditev, ki bo posebnost svoje vrste. Prične se ob 3. pop. Kje? Seveda v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Zvečer po sporedu bo plesna zabava. Vstopnice so po 40c in so veljavne h koncertu popoldne in k plesni zabavi. Vstopnice samo na plesno zabavo so po 25c. Z udeležbo boste pomagali delavski kulturi in ob enem imeli par ur finega duševnega užitka, zvečer pa se boste zabavali v prijateljskem krogu.

Nashe pravilo je: Popoldne dober program in zvečer fina zabava. Na svidenje prihodnjo nedeljo v Slov. nar. domu.

J. Krebel.

Predavanje in zabava v Waukeganu

Waukegan, Ill. — Čitalnica, ki je odsek Slov. nar. doma, priredi v soboto 24. marca ob 8. zvečer v dvorani št. 2 predavanje, potem pa bo zabava. Predaval bo Frank Zaitz o pomenu čitalnic in o važnosti pisane besede v vseh gibanjih in časih.

Po predavanju bo prosta zabava in ples. Vstopnina na to prireditev je 25c, da se pokrijejo stroški. Udeležencem bo postreženo s prigrizkom. Članstvo te ustanove nima namena napraviti to priredbo finančni uspeh, pač pa je namen, da se rojake in rojakinje seznanijo, kako koristne in važne so čitalnice za delavsko ljudstvo.

Če pogledamo 20 do 30 let nazaj, se bomo prepričali, koliko je koristilo k napredku ameriških Slovencev dobro čtivo, ki smo ga dobivali v Proletarcu, Prosveti, v knjigah in brošurah.

Čitalnica v naši nasebini vrši torej zelo koristno nalogo. Zato vabi naše rojake v Waukeganu in North Chicagu, da pridejo na to predavanje in zabavo. Bodite v dvorani ob 8. zvečer.

Anna Mahnich, tajnica.

Pozor člani kluba št. 1 JSZ v Chicagu

Chicago, Ill. — Pozivam vse člane kluba št. 1 JSZ, da se udeležijo prihodnje redne seje v petek 23. marca. Na dnevnem redu so tri izredno važne točke: Glasovanje o inicijativi kluba v Little Falls, N. Y., o povišanju mesečnih prispevkov v svrhu vzdrževanja rednega organizatorja; glasovanje o določitvi mesta prihodnjega rednega zbora JSZ, ki se vrši letos; splošno glasovanje za delegate redne konvencije Socialistične stranke, ki se vrši koncem maja t. l. v Detroitu, Mich. Poleg navedenega bodo v razpravi še razne druge zelo važne točke.

Vsled tega, sodrugi in sodruginje, udeležite se vsi te seje, ki je izredno važna in potrebno je, da ste vsi navzoči. — Poravnajte vstopnice zadnje priredbe, t. j. 4. marca, da mi bo mogoče urediti račune. — Peter Bernik, tajnik.

Zahvala kluba št. 37

Milwaukee, Wis. — Klub št. 37 JSZ se iskreno zahvaljuje vsem nabiralcem in darovalcem, ki so prispevali za klubovo "Card Party" 11. marca pri S. Sostarichu. Istotako se zahvaljuje udeležencem, ki so pomagali do tako lepega uspeha. — Jacob Rožič, tajnik.

KOMENTARJI

"Prvi in edini jugoslovanski radio program"

Vsako nedeljo zjutraj in menda enkrat čez teden je na radio postaji WGES v Chicagu oddajana "jugoslovanski program", čikaški dnevnik ga v svojih radio sporilih ne omenjajo, ker se jim menda ne zdi vreden oglašanja. V programu si pomagajo največ s fonografskimi ploščami. Včasih pomagajo solisti in ta ali oni pevski zbor. Začne se in neha s harmoniko (gramofonska plošča). Vmes so oglašane jugoslovanske trgovine in kandidati republikanske ter demokratske stranke. Ob pričetku predavanja je spored vselej naznanjen v angleščini za "prvi in edini jugoslovanski radio program v Ameriki".

Če bi valovi omenjene postaje segali v Cleveland, gotovo bi zamerili tej nepravilni baharji. Pa tudi marsikje drugod je bilo že mnogo jugoslovanskih "radio ur". Neumno je ponašati se pred drugimi s stvarjo, ki ne zasluži take bombastike.

Fašizem "Amerikanskega Slovenca"

Nekateri kapitalistični dnevnik v Ameriki so priobčili vest iz Dunaja, da je krščanska Dollfussova vlada obnovila izdajanje bivšega socialističnega dnevnika "Arbeiter Zeitung", ki piše sedaj seveda za krščanske heimwehroste. Pri čikaški Tribuni so dali dotični vest naslov: "Socialističen list postal fašističen". Z enakim naslovom je priobčil to vest tudi Amerikanski Slovenec, ki pa je tudi v poročilu samem zavajalen, medtem ko so angleški listi vsaj pod naslovom pojasnili trik avstrijske vlade.

Recimo, da bi v Chicagu socialisti jutri navallili na mestno hišo in jo okupirali, osvojili bi si tiskarne in urade kapitalističnih dnevnikov, sedanje urednike pa bi zaprli. In recimo dalje, da bi tudi Amerikanskega Slovenca ne prezrli. Urednika Jeriča in njegove pomočnike bi poslali v koncentracijski tabor, toda list bi izhajal naprej, le da bi pisal socialistično namesto klerikalno. Ljubljanski Slovenec pa bi poročal:

"Amerikanski Slovenec", ki izhaja v Chicagu, dozdaj glasilo katoliških Slovencev v Ameriki, se je prelevil v socialistično glasilo."

To bi bilo zavajalno poročilo, ker bi napravo vtiš, da so se franciskani, urednik Jerič in njegovi pomočniki spremenili v socialiste.

Če bi bil hotel Amerikanski Slovenec po pravici poročati, bi moral v omenjeni vesti pojasniti, da so tiskarno in dnevnik Arbeiter Zeitung klerikalci s pomočjo vojaštva socialistom ukradli, urednike in druge delavce pri njemu pa pobili, ali pa jih odvedli v zapore. Tako so se katoliški fašisti na Dunaju polastili na ta nekrščanski način delavske tiskarne, ki je ena največjih in najmodernejših na Dunaju.

Dollfuss predloži novo ustavo papežu.

David Darrah poroča z Dunaja čikaški Tribuni, da je nova avstrijska ustava dodelana in da jo Dollfuss predloži v Rimu v odobritev svetemu očetu. Proglasa pa da bo na velikonočno nedeljo 1. aprila.

Mussolini in Hitler.

Mussolini in Hitler, ki sta bila prijatelja in zaveznika, sta zdaj v silovitem diplomatskem spoprijemu zaradi Avstrije. Hitler jo hoče za Nemčijo, Mussolini pa zahteva, da mora ostati samostojna. Proti Hitlerjevemu fašizmu v Avstriji sta Mussolini in vatican organizirala katoliške fašiste, ki danes vladajo Avstrijo. Vendar pa večini avstrijskega prebivalstva ni ljubo, ker je njihova država postala žoga v igri imperijalistov. Simpatije večine so na strani Nemčije. Toda katoliška duhovščina v Avstriji ima nalogo pridobiti ljudstvo za Dollfuss-Mussolinijev fašizem, ker se boji protestantske Nemčije.

Hitler opira svoj fašizem na luteransko cerkev, ki si jo je podvrnil, in katoliški duhovniki v Nemčiji se boje, da ji bo pridružil tudi katoličane, kajti Hitler hoče nemško narodno cerkev. Mussolini v Italiji je pridobil za svoj fašizem katoliško cerkev in v enak namen je uporabil katoliško cerkev v Avstriji. Katoliški Hrvati in slovenski klerikalci v Jugoslaviji so tudi potisnjeni pod fašistični pokrov Mussolinijeve-papeževe zunanje politike.

Tako se je cerkev, ki pravi, da ni "od tega sveta", degenerirala za golo orodje fašističnih krvnikov.

Strah pred pohujšanjem.

V nedeljo 11. marca je katoliški župnik Juan Guerra pridgal v svoji cerkvi v San Louisu, Argentina, kakor po navadi. Ko pa je uzrl seniorito Elido Dacundo in njen lepi goli vrat, se je raztresel. "Ne prihajaj m v cerkev tako malo oblečena," je rekel dekletu in jo poglaval ven. Lepa Elida je prijokala domov in povedala očetu kako in kaj. Razjarjeni oče je zbral skupaj svoje prijatelje in po maši se je pričel pred cerkvijo boj, v katerem je bilo oddanih 200 strelcev. K sreči je prišla na pozorišče pravočasno policija in preprečila katastrofo.

Razredni boj

Fašizem je odpravil razredni boj — na papirju. Ameriški "new deal" je storil konec razrednim krivicam — na papirju. Kajti razredni boj ostane, dokler bodo razredi.

E. ZOLA

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Pierre, kljub izjavam don Vigilija ginjen in pridobitvenosti, ki ga je mislil čuti, se je izpovedal, ne da bi bil kaj izpustil. Pripovedoval je o svojih obiskih pri kardinalu Sarnotu, pri monsinjoru Fornaru, pri patru Dangelisu, poročal je, kakšne korake je storil pri vplivnih kardinalih, pri vseh kardinalih indeksa, pri velikem penitenciarju, pri kardinalu vikarju, pri kardinalu tajniku, opisoval je svoje neskončno tekanje od vrat do vrat, po vsem rimskem kleru, po vseh kongregacijah po tem ogromnem delavnem in molčnem panju, kjer so se mu utrudile noge, strli udje in otrpli možgani.

Ali monsinjor Nani, ki je poslušal navidezno ves vznemirjen, je ponavljal pri vsaki mučeniki postaji te proslilceve Golgate:

"Ali to je vendar izvrstno! To je jako ugodno! O, z Vašo zadevo gre jako dobro! Čudovito gre, čudovito!"

Radovol se je, ni pa pokazal nikakršne nedostojne ironije. Le njegov lep, raziskujoči pogled je prebadal mladega duhovnika, da bi spoznal, če ga je privedel že do tiste točke pokorščine, na kateri ga je hotel imeti. Je li bil dovolj utrjen, dovolj razočaran in dovolj na jasnem o resničnosti dejstev, da bi se lahko storil konec? So li trije meseci v Rimu zadostovali, da izprememne ponekod blaznega sanjača prvega dneva v modrijana ali pa vsaj v človeka, ki se odreka?

"Ah, ljubi moj sin," je monsinjor Nani nadomestil dejal, "saj mi ne pripovedujete ničesar o Njega eminenci kardinalu Sanguinetiju."

"Monsinjur, razlog je ta, da je Njega eminenca v Frascatiju. Nisem ga mogel obiskati."

Zdaj je prelat kakor diplomat umetnik, ki hoče s tajnim užitkom se nekoliko zavleči rešitev, dvigniti svoje male, tolste roke proti nebu in vzklizniti z nemirnim obrazom človeka, ki misli, da je vse izgubljeno:

"O, Njega eminenco morate obiskati. Njega eminenco morate obiskati! To je neizogibno potrebno. Le pomislite: Prefekt indeksa! Se le po tem obisku lahko kaj storimo, zakaj če niste videli njega, niste videli nikogar. Pojdite v Frascati, moj ljubi sin, pojdite v Frascati!"

Pierre se je moral vdati, nič drugega ni mogel storiti.

"Pojdem, monsinjur!"

XI.

Dasi je Pierre vedel, da se ne more pred enajsto predstaviti pri kardinalu Sanguinetiju, se je vendar odpeljal z zgodnjim vlakom in je že ob devetih izstopil na malem kolodvoru v Frascatiju. Enkrat, ko je moral zopet po silo postopati, je bil že tukaj in je napravil klasični izlet v rimske gradove. Bil je vznemirjen in se je pripravil na dve uri pomirjevalnega izprehoda po bližnjih gričih albanskega gorovja, na katerih leži Frascati med bičevjem, olivami in trto. Odtod se vidi po vsem neskončnem rdečem morju Kampanje kakor z višave predgorja, tja do daljnega Rima, ki se sveti, dobrih šest milj od tod, kakor marmornat otok.

Oj ta Frascati na svojem zelenem okroglem griču, na obnožju pogozdenih višav Tuskula, s svojo glasovito teraso, s katere je najkrajše razgled sveta, s svojimi starimi patricijskimi vilami, s ponosnimi, elegantnimi renesančnimi pročelji, s krasnimi, večno zelenimi parki cipres, pinij in hrastov! To je miloba, zrak, čar, katerega se ne bi nikoli nasitil. Več kakor uro je že blodil po teh s starimi, grčaviimi oljkami nasajenih cestah, ko je nenadoma srečal človeka, kar ga je začetkoma jezilo.

Prišel je bil zopet na niže ležeča stavbišča v bližini kolodvora; tu so bili nekdanji vinogradi, a nekaj let sem se je bilo napravilo izredno mnogo stavb. Na svoje začudenje je opazil iz Rima prihajajočo, jako pravilno dvouprežno kočijo, ki se je ustavila poleg njega, ter je zaslišal svoje ime.

"Kaj, gospod abbe Fremont. Vi se izprehajate tukaj, pa tako zgodaj?"

Zdaj je spoznal grofa Prado, ki je stopil z voza in ukazal, da se odpelje dalje, sam pa se je pridružil mlademu duhovniku in šel

zadnjih dvesto ali tristo metrov peš. Pristano mu je stisnil roko in potem mu je razložil svoj okus.

"Da, malokdaj rabim železnico, rajši se vozim z vozom. To pribavi mojim konjem nekoliko gibanja. Saj veste, opravljam imam tukaj, dolgo stavbinsko zadevo, s katero ne gre ravno najbolje. Zato moram kljub pozni letni dobi pogostejše prihajati sem, nego mi je ljubo."

"In potem," je nadaljeval, "prihaja in odhaja človek z vozom, kadar hoče, sicer je pa suženj železnice. Tako imam danes sestanek s podjetniki, izvedenci, odvetniki, pa ne vem, kako dolgo bom imel opraviti... Čudovita zemlja, kajne? V Rimu imamo razlog, da smo ponosni nanjo. Dasi imam ta hip tukaj neprijetnosti, vendar ne morem priti nikoli sem, ne da bi mi srce utripalo od radosti."

Povedal pa ni, da je bila Lizbeta Kauffmannova, njegova prijateljica, kakor jo je imenoval, preko poletja v eni novih vil. Tukaj je otvorila svoj dražestni umetniški ateleje in obiskovala jo je vsa kolonija tujcev; ta je trpela nepravilnost njenega položaja zaradi njene veselosti in njenega slikarstva, ki je ravno zadostovalo, da je mogla biti neodvisna. Potolajili so se celo zaradi njene nesečnosti. Pred štirinajstimi dnevi se je vrnila v Rim, kjer je povila debelega fantka, kar je razvnelo zopet po belih in po črnih salonih najstrastnejše blebetanje o predstoječi razporedi Benedete in Prada. Nedvomno je prihajala grofova ljubezen do Frascatija od nežnih spominov in od velike, ponosne radosti, katero mu je vžgalo rojstvo sinovo.

Pierre, ki je čutil zaradi svojega instinktivnega sovraštva do denarja in plena željnih ljudi v Pradovi navzočnosti vedno nekaj neprijetnega, mu je vendar hotel vračati njegovo popolno ljubeznivost, pa je vprašal za njegovega očeta, starega Orlanda, junaka osvoboditve.

"O, ne ozirajte se na njegove noge, se mu godi imenitno. Še sto let doživi. Ubogi oče! Veselil bi se bil, če bi ga bil mogel to poletje naseliti v katero teh malih hiš! Toda on ni hotel; trdovratno se drži sklepa, da ne zapusti Rima; prav tako je, kakor bi se bal, da bi mu ga lahko zopet vzeli v njegovi odsotnosti."

Na ves glas se je zasmel. Le on sam se je razveseljeval ob teh šalah o junaški, iz mode prišli dobi neodvisnosti. Potem je dodal:

"Sele včeraj je z menoj govoril o Vas, gospod abbe. Čudi se, da Vas ni nič več videl."

To je zabolelo Pierre, zakaj zaljubljen se je v Orlanda s spoštljivo nežnostjo. Izza onega prvega obiska je bil dvakrat pri njem, in obakrat se je starec branil govoriti z njim o Rimu, dokler bi ne videl, ne slišal, ne razumel vsega. Pozneje, kadar bosta mogla oba izjaviti svoje sklepe, bi bil čas za to.

"O, prosim," je vzkliznil Pierre, "izvolite mu povedati, da ne pozabim nanj, in če ne hitim s svojim obiskom, je le zato, kar ga hočem zadovoljiti. Ali nikakor ne odpotujem, ne da bi mu povedal, kako močno me je ganil njegov sprejem."

Oba sta šla počasi po napeti cesti dalje; vila se je med nekaterimi novimi vilami, ki niso bile niti vse gotove. Ko je Prada zvedel, da se je prišel duhovnik predstaviti kardinalu Sanguinetiju, se je začel smejati. Bil je zopet ljubeznjiv volčji smeh, ob katerem se je razgrnilo njegovo belo zobovje.

"Seveda, tukaj je, odkar je papež bolehen... O, našli ga boste v lepi mrzlici!"

"Zakaj pa?"

"Ker niso danes dopoldne vesti o zdravju Svetega očeta nič kaj dobre. Ko sem zapuščal Rim, se je raznašala govorica, da je imel strašno noč za seboj."

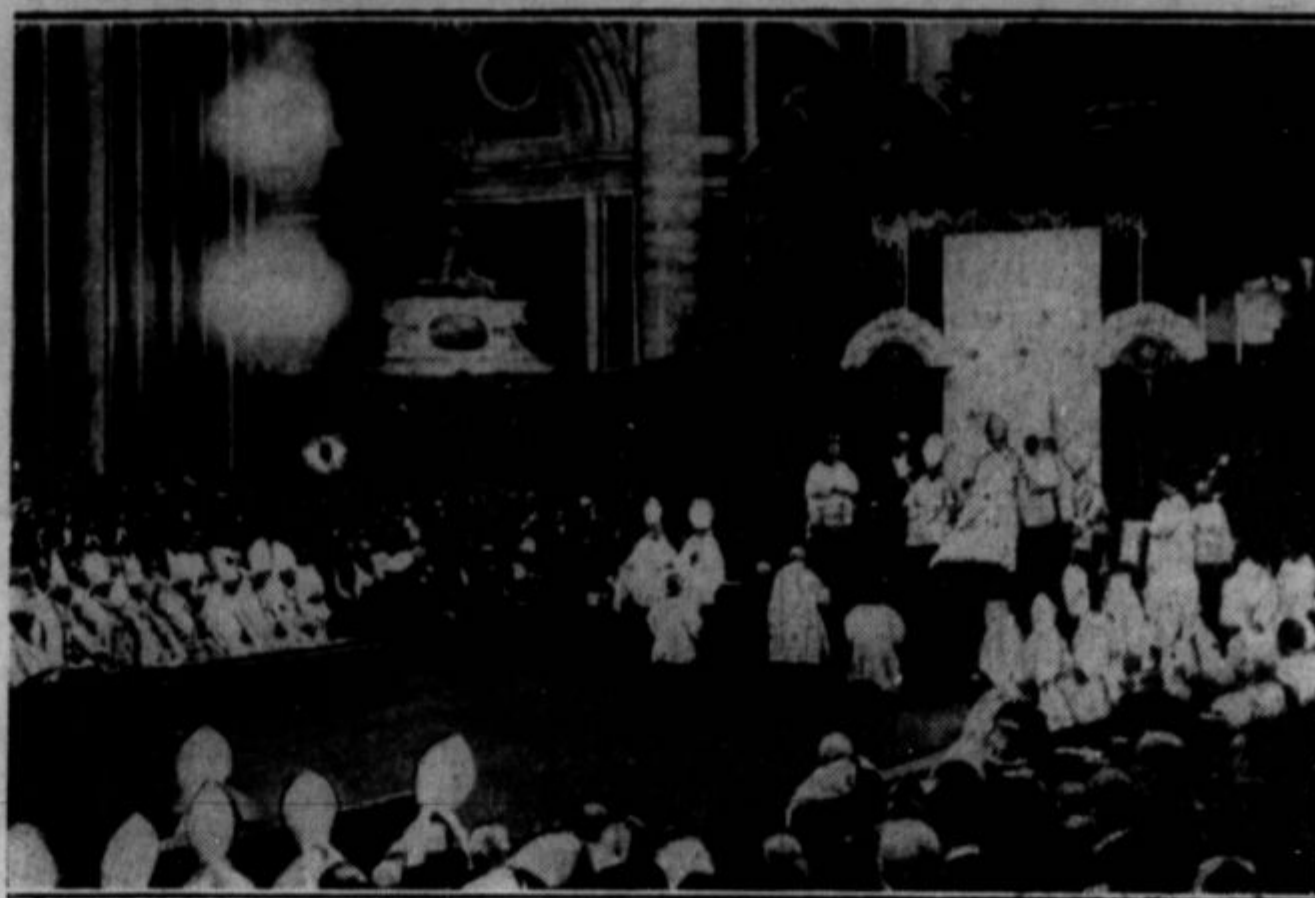
Na ovinku ceste se je ustavil pri stari, mali kapeli, ki se je dvigala v samotni, žalobni milini na robu oljčnega loga. Tik poleg je bilo napol razpadlo zidovje, nedvomno nekdanje župnišče. Velik, grčast duhovnik nerodnega prstenega obraza je stopil iz njega, in preden se je odstranil, je zaprl vrata in dvakrat obrnil ključ.

Dalje prihodnjice.)

Socialističnega borca Kolomana Wallischa v Avstriji je izdal rabljem neki delavec. Ta delavec je bil Judež. Tragično za človeštvo je, da je še milijone takih Judežev.

Stotisoč delavcev so izdajalci svojih kolristi vsled ignorance, a veliko je tudi takih, ki so Judeži iz hudobnosti.

PROGLAŠEVANJE NOVIH SVETNIKOV

Tudi v Vatikanu se pozna kriza, zato je postal na priprošnje za proglasitev tega ali onega duhovnika ali nune med svetnike in svetnice zelo radodaren. Predno pa sveta stolica koga proglasi med svetnike ali blažene, morajo tisti, ki na to delujejo, predložiti ne samo "dokaze" o čudežih svojega kandidata, ampak tudi zelo "primerno vsoto" v podporo sveti materi cerkvi. Dokler Vatikan ni bil toliko v stiskah za denar, ga je bilo s takimi darovi težko zadovoljiti.

V tej krizi so se poslužili prilike mnogi oboževalci tistih umrlih duhovnikov in nun, katerim pripisujejo čudodelne zmožnosti.

Zbrali so novce, poslali v Vatikan potrebne dokumente, in ko je bila prošnja ugodno rešena, jim je bilo naznanjeno: "Tega in tega dne se vrši kanonizacija". Oboževalci se nato zgnetejo v vlak in romajo v Rim na svečanost. Eno takih ceremonij prikazuje ta slika. Lani in letos so prišli med kandidati za svetnike v upoštevanje največ Španci, Francozi, Nemci, Amerikanci in Kanadčani. Tudi Slovenec Friderik Baraga bi bil že proglasen za svetnika, če bi katoliški Slovenci zmogli in hoteli zbrati tolikšno vsoto, da bi v ta namen odprla vrata v Vatikanu.

Obnovitev socialistične stranke v Jugoslaviji

(Nadaljevanje.)

Poročilo verifikacijskega odbora

Neposredno po volitvah predsedništva je bil izvoljen verifikacijski odbor; zanj je podal poročilo s. Negoslav Ilić. Odbor je verifikiral 177 mandatov delegatov, ki so prispeli iz 75 različnih krajev države. Najbolje sta bili zastopani Srbija in Vojvodina, potem Bosna, Dravska banovina, nato Hrvatska in Dalmacija. Iz Dravske banovine je bilo navzočih 29 delegatov in delegatki; od teh 16 iz mariborskega okrožja, 13 pa iz ljubljanskega okrožja. Kongres je priredil predlogu verifikacijskega odbora in je priznal vse mandate.

Strankin program

Referat o programu stranke je imel s. Topalović. V svojih izjavanjih je naglasil, da osnutek strankinega programa ni več enostaven prevod programa nemške socialne demokracije iz leta 1893, ki je pod značko erfurtskega programa tvoril podlago vseh predvojno obstoječih socialnodemokratskih strank, ampak je izdelan odgovarjajoče položaju in potrebam delavskega razreda v Jugoslaviji. Osnovno načelo programa je odprava kapitalističnega gospodarskega reda in velike zasebne lastnine ter povezovanje vsega gospodarstva v velike javne zadruge, na principu socializacije. Stranka mora biti marksistična. Nosilec novega družabnega reda bo delavski razred, zato bo tudi mezdno delavstvo tvorilo kader stranke.

Prilike pa zahtevajo, da se ustvari medsebojno sodelovanje med delavstvom in malimi posestniki v mestu in na deželi, ki ne izkoriščajo tuje delovne sile. Samostojni delavci, majhni posestniki v mestu in na deželi, z eno besedo, široke ljudske množice, morajo služiti kot dopolnilo moči meznega industrijskega delavstva v boju za delavsko zakonodajo, za politično demokracijo in za uničenje fašizma. Zato je treba organizirati gibanje ljudskih množic.

S. Topalović podčrtava oni del akcijskega programa, v katerem se zahteva organiziranje načrtnega gospodarstva. V to svrhu je potreben poseben gospodarski program. Izvršitev tega načrta je treba poveriti novim gospodarskim državnim organom in organom svobodno izvoljenih zastopnikov producentov in konzumentov. Za organiziranje

gospodarstva je treba iz teh elementov sestaviti vrhovni organ narodnega gospodarstva. Predpogoj za izvajanje načrtnega gospodarstva je socializacija denarnih zavodov in velikih industrijskih ter trgovskih podjetij. V zvezi s tem je nujno potrebno razpisati notranje posojilo v višini najmanj 2 milijardi dinarjev za izvedbo javnih del in poživljenja gospodarstva. Na ta način bi bilo mogoče v razmeroma kratkem času odpraviti brezposelnost. V kolikor bi taista še postojala, bi treba zagotoviti popolno preskrbo brezposelnih. Na bazi praktičnega akcijskega programa bo socialnodemokratska stranka organizirala v svojih vrstah široke ljudske množice in začela neizprosno in dosleden boj za uresničenje svojih načelnih zahtev in korist vsega delovnega razreda na celem svetu. (Dolgotrajno ploskanje.)

Politična in ustavna vprašanja v Jugoslaviji

Sodrug Jovo Jakšić je bil referent po sedmi točki dnevnega reda, o političnih in ustavnih vprašanjih v Jugoslaviji. V svojih izjavanjih je nazorito orisal boj med centralizmom in federalizmom v Jugoslaviji in pri tem poudaril, da je delavstvo na likvidaciji tega boja izredno zainteresirano. Zainteresirano ne samo kot sestaven del naroda in države, ampak tudi radi svojih gospodarskih, socialnih in kulturnih interesov, ki so s tem bojem ogroženi. Kakor je nemogoče centralizem, ki je protiven duhu prave demokracije, prav tako je nemogoča federacija in avtonomija na bazi zgodovinskih mej. Potreba po kompromisnem rešenju ustavnega vprašanja je iz dneva v dan večja. Notranjo upravno razdelitev države je treba izvršiti iz vidika potreb narodnega gospodarstva.

Nem, da se široke samouprave formirajo okoli velikih centrov, ki v državi že obstoje.

Socialna demokracija ne bo begala od rešitve tega vprašanja, dokler ne bo rešeno v smislu njenih zahtev, ker se dobro zaveda, da nobena druga pot ne vodi k notranjemu narodnemu pomirjenju in zblizanju jugoslovanskih plemen. (Živahno pritrdjevanje.)

Strankin statut

O strankinem statutu je podal poročilo s. Pfeifer. Strankin statut predvideva poleg strankine centralne še pokrajinske, okrožne in krajevne organizacije, v splošnem pa ozko povezanost vseh strankinih delov.

Sodružica Milica Topalović je utemeljila zahtevo po uveljavitvi ženskih sekretarijatov v okviru stranke kot pomembnih akcijskih organov stranke za organiziranje žen in razširitev podlage strankinega delovanja v ženskem svetu.

Iz istih razlogov je predlagal s. Eržen osnove mladinskih sekcij v okviru stranke. Mladinske sekcije naj imajo nalog, voditi agitacijo med mladino in jo pridobivati za stranko in njen program. V času, ko reakcija in fašizem skušata prikleniti mladino nase, je treba, da stranka jasno označi pred vsem svetom, da je ona zbiralnica mladine in da leži bodočnost mladine le v socializmu. Mladina naj ne bo več slepo orodje v rokah reakcije in fašizma, ampak avantgarda mednarodnega socializma.

Volitve komisij

Izvoljeni sta bili nato dve komisiji, ena politična in programska, druga za statut.

V komisijo, ki je razmotrivala deklaracijo in program stranke, so bili izvoljeni ss. L. Pavičević (Beograd), Vojanović (Skoplje), Viktor Janczo (Zagreb), Panto Krekić (Sarajevo), nadalje Arpad Vertes in Laza Petrović (Novi Sad).

V komisijo za statut pa so bili določeni — razen referentov — še sodrugi: Stančić (Skoplje), Rajković (Sarajevo), Stanko (Ljubljana), Nikolić (Beograd), Krunić (Novi Sad), Djurić (Split) in Anka Jakšić (Sarajevo).

Brzljavi pozdravi delavstvu kongresa

Kot dokaz velikega zanimanja za ustanovitev socialnodemokratske stranke služi dejstvo, da je predsedništvo kongresa prejelo v teku zasedanja izredno veliko število pozdravnih brzojavk iz vseh delov države, pa tudi iz inozemstva. V vseh teh pozdravnih brzojavkah je naše delavstvo dalo duška svojem navdušenju za ustanovitev sge. stranke.

(Dalje prihodnjice.)

Po Clevelandu

Cleveland, O. — V četrtek 22. marca se vrši socialistični shod v Slovenskem delavskem domu na 15335 Waterloo Rd. (Collinwood). Glavni govornik bo Joško Oven iz Chicaga. Precej je vas, ki ste ga že slišali in ga želite še slišati. O predmetu govora je bilo poročano v Proletarcu z dne 14. marca.

Po shodu — pravijo — bo zabava. Na ta shod ste vabljeni vsi rojaki v tej okolici.

S. Terčelj misli, da je naselbina Cleveland ali Chicago veliko prikladnejša za sedež bodočega zbora JSZ, kakor pa Canonsburg. Med mesti za sedež zadnjega zborovanje je bil tudi Canonsburg. Ker pa sem bil enakega mnenja, kakor ga je zdaj izrazil s. Terčelj, sem takrat glasoval za Milwaukee. In zdaj sem za Cleveland. Upam, da so tudi čikažani za metropolo. Torej Cleveland, naprejš!

Včasih smo slišali o "par'or komunistih". Zdaj čujemo o "bar-komunistih", ker so si vzeli za svoj centum "bar-room". In tako kar pri baru sklepajo, kako bodo "izklinili" socialiste iz doma. Enkrat smo čitali, da so si to nalogo "klinanja" vzeli demokrati, sedaj pa so ga prevzeli komunisti s svojim Dollfusom na čelu, ki je ukazal socialistom: "Najboljše je za vas, da se umaknete iz tega doma". Nič pa ni pojasnil, kdo bo izplačal tiste delnice, ki so jih pokupili klubi. "Mi smo 'šafali' za ta dom," so rekli.

Yes, veliko se je "šafalo" za dom, predno je bil dograjen. In nekdo je celo posodil denar, da je bilo mogoče načrt uresničiti. Kdo je že bil? O, neka jednota?

Nak, ne bomo se še "mufali" iz doma! Plačali smo vse in klub je še tukaj. Smo državljani in kot taki imamo menda tudi nekaj pravic.

Bartenderjem pa bo treba pojasniti, da so bare za točene in prodajanje pijač, za debate pa dvorane. Včasih so bili bartenderji v unijah in so vedeli, kaj je njih delo. Vprašali so le: "Kaj boš pil?"

Frank Barbich.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 W. Juneau Ave. MILWAUKEE, WIS.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2609 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382

Fristna in okasna domača jedila. Cene smerne. Postrežba točna.

DOMAČA ZABAVA soc. pevskega zbora "Sava" in mlad. odseka kluba št. 1 JSZ

V SOBOTO 24. MARCA

Lawndale Masonic Temple, S. Millard Ave. in W. 23rd Street

CHICAGO, ILLINOIS.

Igra J. KOČHEVARJEV ORKESTER. — Vstopnina s tiketi, ki ste jih dobili, 25c za osebo. Brez tiketov 35c. Ako teh tiketov še nimate, jih dobite pri Proletarcu.

KLUBOM IN DRUŠTVOM

KER želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

JOŠKO OVEN:

Iz zgodovine rojstva in smrti Pariške komune

(Nadaljevanje).

Klanje se je nadaljevalo ves dan. Pozno v noč je bil pri umikanju smrtno ranjen general Dombrowski. Dombrowski je bil član večje grupe poljskih revolucionarjev, ki so se borili v komuni. On, njegov brat ter general Wroblewski so glavni reprezentanti te junške poljske čete, katera je bila ena izmed nebrojnih skupin tujerodcev, borečih se v Pariški komuni.

Sreda 24. maja. Versaljeci so napredovali na desnem in na levem bregu Seine. Zavzet je Pantheon. Komunardi, katerih je še samo nekaj tisoč, se bore lačni in žejni ter brez spanja. Začelo je primanjkovati municije. Obup in resignacija vstopov. Medtem naskakuje 190.000 Versaljecov zadnjo pešico barikad. V parku Monceaux, rue des Rosiers in Place de Batignolles se vrše masne eksekucije. Po sto komunardov je naenkrat postreljenih.

V sredini Pariza, kjer je zapovedoval general Wroblewski, je boljše disciplina. Wroblewski, čeprav je imel malo ljudi, je obdržal skozi tri dni skoro vse postojanke. Nato je reorganiziral obrambo barikad na levem bregu Seine, katere so vzdržale napade Versaljecov skoro do zadnjega.

Ta dan je bil pokopan tudi general Jaroslav Dombrowski. Ze prejšnjo noč je bil prenešen na Place de la Bastille in položen v podnožje kolone, katera reprezentira spomin padlih junakov prve francoske revolucije. Tu je ležal celo noč, zavrt v rdečo zastavo, obkoljen od vojakov in tovarišev, ki so se vrstili v dolgi vrsti ob rakvi in ga poljubljali na čelo. Vsi so vedeli, kakšen bo konec — Smrt! Pri pogrebu je dejal Vermorel: "Tukaj leži človek, kateri je bil obtožen izdajalstva — ali bil je eden prvih, ki je dal življenje za komunizem. Prišedimo, da bomo mi storili isto!" Vermorel je držal besedo. Padel je smrtno ranjen dva dni pozneje.

Na divjanje Versaljecov je komuna odgovorila z eksekucijo talcev. 24. maja jih je bilo 10 ustreljenih. In pa s požigom Pariza. V četrtek 25. maja je nutil Pariz strašen pogled. Med grmenjem topov in drdranjem mitraljez so švigali plameni na vseh krajih mesta. Gorel je Louvre, Tuilleries, Justična palača, Hotel-de-Ville itd. Mrtveci so ležali v celih kupih na barikadah, po ulicah, vstopov. Komunardi so se obupno in vztrajno upirali. Belleville, Menimontant in Buttes Chaumont so držali na desnem bregu Seine. Rue St. Antoine, Bastille, rue de Magenta v sredi, Boulevard St. Michel in Ecole de Medicine so branile ženske, ki jih je bilo stotine med komunardi, na levem bregu Seine. In sredi te strašne morije in požara so bili Versaljeci začasno ustavljeni. Ta dan sta padla dva člana komune, Raul Rigault in Delescluze.

Rigault, star komaj 25 let, je bil načelnik policije, katera je bila zelo važna funkcija v komuni. Pripadal je Blanquevi skupini in je bil eden originatorjev ideje za aretiranje "talcev". Njegovo poslovanje v komuni je bilo vzorno. Versaljeci so ga opazili, ko je vstopil v svoje stanovanje v rue Gay-Lussac. Skočili so za njim, a mesto njeza pograbil hotelirja, kateri je bil istotako bradat kot Rigault. Postavili so ga kljub njegovim protestom ob zid, da ga ustrele. Med tem je njegova žena obvestila Rigaulta, kaj se godi na ulici. Rigault, ki je že ležal v postelji, je skočil kvišku, in rekel: "Ne bojte se, jaz nisem taka svinja!" Sel je ven in rekel Versaljem: "Mene iščete, ne nje?" Vojaki so ga zagrabil in nato izpustili hotelirja. Vlekli so ga proti Luxembourg. Rigault, ki je bil vroče krvi, se je kmalu naveličal psov svojih spremljevalcev. Na vogalu ulice se je otreseel vojakov in zavpil: "Doli z morilci! Živela komuna!" Vojak za njim

VLADAM ZELO NELJUBE DEMONSTRACIJE

Na sliki je skupina brezposelnih na poti v London, da protestira zaeno z drugimi skupinami bednih iz vseh krajev Anglije proti krivičnim razmeram. Priredili so velike demonstracije pred parlamentom in tudi pred dvorno palačo so "piketirali", da opozore dinstijo na svoje bedno stanje.

mu je z revolverjem prestrelil glavo.

Malo pozneje je na barikadi Chateau d'Eau padel Charles Delescluze. Star Jakobinec, kateri je večino svojega življenja prebil v ječi, je šel v smrt stočno kot se spodobi za starega "Montagnarda". Lissagaray piše v svoji "Histoire de la Commune", kako ga je na svoje oči videl korakati v smrt. Pravi: "Stali smo zadaj za mestno hišo v enajstem okraju, ko zagledamo starega Delescluze, Jourde in kakih sto vojakov narodne garde, ki so korakali proti barikadi v Chateau d'Eau. Barikada je bila popolnoma zavita v dimu. Na obeh straneh ulice so gorele hiše in na barikado je padala toča krogelj. Kakih osemdeset metrov pred barikado so se ustavili radi ognja — samo stari je počasi korakal naprej. Bil je oblečen v dolgo črno suknjo, z rdečim pasom, brez orožja, samo palico je imel, s katero si ga videl vsak dan. Še sedaj vidim ta prizor. Solnce je zahajalo. Stari exile je nadaljeval svojo pot, ne da bi se ozrl, če mu kdo sledi. Edino živo bitje na poti. Prišli smo do barikade, se je obrnil na levo in splezal nanjo. V ognju in dimu smo videli zadnjič njegov resni obraz z dolgo belo brado — in takrat je izginil." Niti najintimnejšemu prijatelju ni povedal kaj namerava. Šel je v smrt, kot so korakali na morišče stari Jakobinci. Dolgo uporno življenje ga je utrudilo, samo en dihaj je še ostal in tega je dal. Versaljeci so dobili njegovo truplo, ali njegov spomin bo ostal v srcih ljudi, dokler bo Francija dežela revolucije. Živel je samo za pravico. To je bil njegov talent, njegova znanost, njegova vodilna zvezda. On jo je proklamiral, izpovedoval skozi trideset let pregnanstva, ječ ter insultriranja, ne meneč se za preganjanja, ki so ga trla. Jakobinec je padel z delavci, kateri so jo branili. Bilo je njegovo plačilo, da je umrl zanj s prostimi rokami, ob belem dnevu — in v času, ki si ga je sam izbral, ne pa rablji.

(Dolje prihodnjici.)

Združevanje nima sreče

So. Chicago. — Vsake sorte ljudje so že združevali Jugoslovane, uspeh pa je ničev. To menda uvideva tudi tukajšnji pravoslavni župnik Andro Popović, ki združuje Jugoslovane v eno veliko grupo že dve leti.

V sredo 7. marca se je zbralo v pravoslavni cerkvi na 98. in Commercial ulici kakih 400 pravoslavni Srbov iz Srbije in Hrvatske na shodu, katerega glavni namen je bil, da se izžene omenjenega župnika. Za izgon so pravoslavni Ličani, Srbi pa so na njegovi strani. Prvo skupino vodita Gjuro Lalich in Ilija Počuča, drugo pa Robert Poznanović. Pravi, da je rebelno gibanje pravoslavni Ličanov podpiri znani republikanski politik in izdajatelj dveh listov John Palandec.

Naskok rebelov je bil za en-

krat odbit. Pop Andro še ostane.

Andro je nekoč dejal, ča bi bilo dobro, če se bi tudi katoliški duhovni poženili. Pa bi bilo res priporočljivo. Bi potem vsaj razumeli kakšno je življenje očetov delavcev. In v spovednicah jim ne bi bilo treba izsiljevati z žensk zakonskih intimnosti, ker jih bi sami izkusili.

Poleg tistih, ki se kregajo radi popa, je tu mnogo napredno mislečih Srbov. Nekateri izmed njih so bili, ali pa so še, člani JSZ. Tisti, ki so živeli v Milwaukeeju, so o socialističnem gibanju še najboljše poučeni. — Poročevalec.

MOJI SPOMINI

Simon Kavčič.

(Nadaljevanje.)

Zdi se mi potrebno, da se povrnem k predmetu našega preloma z Martinom Kondom. Nekaj sem o tem že pisal, a v boljše razumevanje čitatelju bom tu podal točnejšo sliko.

Omenil sem v eni prejšnjih števil, kako mi je Martin Kondon 1. 1905 konfisciral dopis, v katerem sem grajal sklep društva Slavije za skupni piknik s katoliškimi društvi. Ker je bilo pred II. redno konvencijo SNPJ, sem smatral, da bi bila taka razprava zelo na mestu in da je potrebna. Iz nje bi uvideli, ali so člani za močno načelno izjavo in svobodomiselnost, ali pa obstoji vse skupaj le radi businessa in mandatov v odboru.

Medtem sem poslal Glasu Svobode drugi dopis, in ta je bil objavljen, ne pa prvi, ki sem ga poslal cel teden prej. To mi je dalo sumnjo, da nekaj neke ni prav. Obrnil sem se pismeno direktno na urednika Jožeta Zavertnika z vprašanjem, kaj so vzroki, da mi ne priobčijo dopisa. Ali se morda tudi on ne strinja z njim?

Zavertnik mi na to pismo ni odgovoril, prisilil pa je Kondon, da naj mi pojasni stvar. Vsebinsko tega pisma sem omenjal v enem prejšnjih člankov. Odgovor, oziroma pojasnilo Konde me je pogrelo. Kar nič nisem odlašal nego mu takoj sporočil, kaj je moje mnenje o stvari. To je bilo moje prvo pismo Kondi, ki je značilo prehod iz strupnih v nape-te odnose med nama.

Pisal sem tudi Zavertniku in mu pojasnil Kondin odgovor. Vprašal sem ga, kako more on, kot prepričan socialist, biti v službi takega zasebneža. Na šaljiv način sem mu pripomnil, da v mojih očeh ga to opravičuje, ker se službo urednika ne dobi lahko. Omenil sem mu tudi urednika "Zora" Aleksandra Tomana, češ, ta je bil tudi "skrajni revolucionar", toda službo urednika pri katoliškem "Miru" v Pueblu je le sprejel, in zdaj pri šlandrovem "Delavskem Prijatelju" v Pittsburghu, za katerega še sedaj ne vem kaj in kakšna načela zastopa.

Na to pismo mi je Jože Zavertnik takoj odgovoril. Ton pisma je bil povsem prijateljski. "Službo pri Kondi sem že opovedal," je pisal. "Uredil

mu bom le dve številki, da si bo v tem času lahko poiskal drugega urednika."

Na moje opombe glede načel pa mi je pisal: "Simon, v tem, da me primerjaš Tomanu, se močno motiš. Ti me mogoče še ne poznaš. Meni ni za uredniško službo, kajti jaz se ne bojim nobenega dela in za vsako delo sem pripravljen prijeti."

Da sem bil vesel tako odločnega odgovora lahko verjamete. Ampak miren še nisem bil. Kot član socialističnega kluba (danes št. 1) sem se obrnil na njegove člane sodruge. Med drugim sem jim pisal:

"Črna na belem imam v rokah od lastnika Glasa Svobode, da to ni list socialistov, ampak v vseh ozirih Kondina privatna svojina. Zato vam dovoljuje v njemu le toliko vaje agitacije, kolikor je njemu prav in v korist. Jaz sem Kondi in njegovemu Glasu Svobode vrgel rokavico pod nogo. Radoveden sem, kaj mislite vi o tej zadevi in kaj nameravate storiti."

Posledice so pokazale, da je bilo to moje pismo najučinkovitejše izmed vseh pisem, kar sem jih poslal prej ali pozneje. Za Kondon in njegov list ni imelo dobrih posledic.

V socialističnem klubu so se živo zanimali za moje izjave in dokumente. Vprašali se me za Kondino pismo in za kopijo dopisa, ki mi ga je Kondon zavrgel. Pismo sem poslal, toda kopije dopisa pač nisem imel, zato sem napisal novega z isto vsebino kakor prvega. V koliko sem bil v sestavi tega točen z originalom, ne morem dokazati, vem pa, da mi ni Kondon, ki je imel moj originalni dopis, nobenkrat očital netočnosti ali nepravilnost posnetka, kar bi bil gotovo storil, če se bi besedilo med obema ne vjemalo.

Sodrug v Chicago so ga objavili v posebnem letaku, ki so ga izdali oktobra 1905. Ob enem je bilo v letaku več drugega gradiva. Bil je uvod v ustanovitev Proletarca. (Mislim, da bodo gotovi podatki iz tistega pamfleta priobčeni v Proletarcu, ako ne prej, drugo leto, ko bo slavil 30-letnico obstoja.)

Ustanovitev Proletarca.

Tudi Proletarec je bil ustanovljen s precejšnjo naglico in brez zadostnega kapitala kakor svoječasno "Zora", katera je bila predhodnica slovenskega delavskega tiska v Ameriki.

Sodrug v Chicago so mislili Proletarca izdati že decembra 1905, toda zaradi ovir je prva številka izšla januarja 1906. Do decembra 1907 je izhajal mesečno v mali obliki na 8. straneh. Naročnina je bila smešno nizka — 50c na leto. Naročnikov je bilo malo in težko jih je bilo dobiti. Nazadnjaštvo je bilo pač splošno in močno utrjeno.

Pri urejanju in razpošiljanju mesečnika je bilo vse delo izvršeno brez odškodnine. Idealizma prežeti sodrug so dali čas in denar, da so omogočili izhajanje svojemu glaslu. V plačilo so bili napadani v Glasu Svobode. Osebn

napadi so bili takrat udomačeni, da se jim ni bilo mogoče ogniti. Pri Glasu Svobode ni so napadali Proletarca kot list, niti niso imeli poguma blagiti načela socialistov, pač pa so grlili in napadali posamezne sodruge, in tem posameznikom ni preostajalo drugega kakor odbijati osebne napade z osebni odgovori. To je izgledalo kakor prava pobalinska borba. K sreči to stanje ni dolgo ostalo.

1. 1907 se je v Chicagu ustanovila Jugoslovanska delavska tiskovna družba, ki je zbrala nekaj kapitala in izdajanje Proletarca je prišlo v njeno področje. Prej je izhajal v področju kluba št. 1. Z ustanovitvijo te korporacije je Proletarec postal tednik.

Koncem drugega leta bo polnih trideset let, od kar izhajaja Proletarec. Sijajno zgodovino ima za seboj in silovite boje. Imel je proti sebi ljudsko nevedo, zakrknjenec in druge nadloge, ki spremljajo delavske liste v borbi za obstanek. Zmagoval jih je tri desetletja, in jih bo, če bo volja sodrugov, v bodoče, kajti pred seboj ima še veliko dela in bojev.

(Konec.)

Kdo največ "požira"?

Johnstown, Pa. — Pisal sem že zadnjič enkrat, kako tukajšnji cerkveniki socialistom očitajo, da so požrli dve zadržni prodajalni in zdaj da hočejo požreti tudi Slovenski delavski dom.

Ni res, da ga hočejo socialisti "požreti", da rabim ta grobi izraz iz njihovega besednjaka, pač se to lahko očita tistim, ki ga hočejo potisniti pod franciškanski vpliv in kontrolo. In baš ti ljudje so dom najmanj podpirali in ga zdaj bojkotirajo. Kar smo delavci zgradili, da služi delavski izobrazbi, naj bo posvečeno tudi v bodoče temu namenu.

Kar se tiče združene prodajalne, bi jo lahko imeli še sedaj, ako bi bili bolj složni in bratski. Ali med našim narodom je preveč takih, ki rajše podpirajo tiste, ki imajo vsega zadosti. Mar bi bili združno prodajalno podpirali, namesto da ste jo bojkotirali, pa vam bi danes ne bilo treba plakati po nji.

Spomnil sem se ob tej priliki stavke 1919. Delavci so dobivali podporo od unije. Pa sem vprašal rojaka M. Kr.: "Ali dobiš kaj businessa od naših ljudi?" Bila sta dva slovenska trgovca na Moxhamu in oba bi lahko eksistirala, če bi bili rojaki obema prijateljsko naklonjeni. Toda M. K. niso bili, toliko bolj pa so podprli F. F. Da, marsikaj dobre je bilo že uničenega, ampak po krivdi tistih, ki so pripravljeni samo razdirati in blatiti, podpirajo pa k večjemu nazadnjaštvo in cerkev.

Zakaj se duhovščina rajše ne briga za socialna vprašanja, da bi delavskemu razredu pomagala do pravice? Nešteto družin vstopov je toliko ubožanih, da niti za kruh nimajo, kaj šele za asementa, a cerkev jih vseeno nadleguje s svojim davkom. Čemu se slovenska duhovščina ne zavzame za naše rojake v Primorju, kjer niti moliti ne smejo v svojem jeziku? Čemu papežu ne povedo, da se ne strinja z njegovo politiko zavestništva z Mussolinijem? Če so slovenski duhovniki lahko sklicevali protestne shode proti jugoslovanski vladi, čemu ne tudi proti zatiranju slovenske duhovščine in slovenskega bogoslužja v Italiji?

Sveti oče bi lahko Mussolinija ustavil in mu rekel: "Ne zatiraj Slovencev, ker so ena-

ke vere kakor mi in zato so naši bratje!" Toda sveta stolica molči in pomaga prestavljanje slovenske duhovnike med Italijane, italijanske, ki ne razumejo našega jezika, pa na slovenske župnije.

Ako bi Krist, ki je bil zagovornik revnih in zatiranih, prišel danes na svet in gledal pomp in razkošje v vaticanu ter v palačah kardinalov ter škofov, in ko bi videl, kako je katoliška fašistična vladna banda na Dunaju ubijala delavce, njihove žene in otroke, in ko bi mu nato še povedali o Mussolinijevem pobotanju s papežem, ki se razjokal nad svojimi namestniki.

Ni čudno, če je lažje dobiti v cerkev mrtve kot žive. Pogrcbsem, ki čakajo zunaj, se pa grozi z aretacijo. Če pride v Ameriki na krmlu fašizem, kakršen je v Italiji in v Avstriji, bo župnik pri sv. Mali Tereziji lahko odredil aretacije. Ampak za enkrat je sedanja ustava še v veljavi.

Kronikar.

Slavnost SNPJ v Girardu

Girard, O. — V soboto 7. aprila bo imelo društvo Golden Eagles SNPJ prireditve k svoji 6. obletnici, in ob enem bo to slavnost 30-letnice SNPJ. Vršla se bo v tukajšnjem Slovenskem domu.

Na sporedu je igra "Moč uniforme", ki jo vprizori na naše povabilo dram. društvo "Verovšek" iz Clevelanda. Tisti, ki so to igro že videli, zagotavljajo, da je to burka, ki razvedri vsakega. In to je dobro. Kajti v teh slabih časih je še posebno potrebno, da dobi človek priliko za par uric take zabave, da pozabi na vse drugo.

Govornik na tej prireditvi bo Vincenc Cainkar, predsednik SNPJ. Občinstvo tu in v sosednih naselbinah je vabljen, da se te prireditve gotovo udeleži. — Frank Verbič.

Zapadna Penna dne 25. marca na Syganu

Zelo važno je, da se zastopniki klubov JSZ in društev Prosvetne matice polnoštevilno udeležijo konference v nedeljo 25. marca ob 10. dopoldne na Syganu. Vršla se bo v dvorani društva Bratstvo št. 6 SNPJ.

Vabljeni so tudi člani in somišljeniki, da se o delu in o načrtih konference čimboljše pouče.

Razpravljali bomo o volilni kampanji, o aktivnostih klubov in agitatorjev, o bodočem zboru JSZ, o shodih, Prosvetni matici itd. To delo bo z uspehom izvršeno, ako se konference vsi udeležite.

J. Ambrozich.

Imate pritožbo?

V slučaju, da je vaš naslov v imeniku Proletarca napačen, ali če se je primerila kak druga pomota, sporočite nam. To lahko storite na dopisnici, ki vas stane samo 1c.

Dr. John J. Zavertnik PHYSICIAN AND SURGEON

OFFICE HOURS:
At 3724 W. 26th Street
1:30—3:30; 6:30—8:30 Daily
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd.
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 9695
Wednesday and Sunday by
appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

Udeležite se KONCERTA, ki ga priredi

soc. pevski zbor

"ZARJA"

v nedeljo 25. marca

OB 3. POPOLDNE

v Slovenskem nar. domu na St. Clair Ave.

CLEVELAND, OHIO.

Pevske točke. — Enodejanka v slovenščini "KDO JE BLAZEN?" Drama "BLACK 'ELL" v angleškem jeziku

Govornik: JOŠKO OVEN.

Vstopnice po 40c; te so veljavne tudi zvečer za k plesni zabavi.

Vstopnice samo k zabavi 25c.

"ALI SPOLNA VZGOJA RES NI POTREBNA?"

Spisal Dr. FRANJO ŽGEČ.

Kako boste vzgajali svoje otroke z ozirom na spolna vprašanja vam na zelo priprosto in zanimivo način pove ta knjižica. Staršem jo toplo priporočamo.

CENA 35c.

NAROČILA POSLJITE NA:

PROLETAREC

3639 WEST 26th STREET, CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMER-
NIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNI-
SKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. Halsted Street Chicago, Ill.

Tel. Lincoln 4700—4701

PROLETAREC se tiska pri nas.

ARE WE HEADING TOWARD A SYSTEM OF STATE FEUDALISM?

By Robert MacMurray

In the face of disrupted industry and demoralized agriculture the administration now makes a suggestion to remove many of the unemployed from the overcrowded labor market and transplant them to a new economic world. Here they will carve out their own existence. This world is to be called the Subsistence Homestead and the program is described as a decentralization of industry and an attack upon the evils of large industrial centers in time of depression.

Let's call it what it really is—STATE FEUDALISM!

Briefly, the project is to establish towns in areas where there has been continued unemployment in such basic industries as soft coal mining. Groups of about two hundred families will be settled on farm land in buildings constructed for them by the government. Each family will be assigned from two to four acres of land, depending upon the fertility of the soil, and started on the road to feeding itself by the allotment of seed, chickens and a cow. From this land the family will "subsist."

But it is such a complex world in which we live that people must do more than just "subsist." Therefore, it is proposed to erect in the vicinity of each town a small factory where the homesteaders will work for the government during the winter months when farming is impossible. Wages will be paid not in cash but in credit with the government. This credit will be used toward payment for the house and the original investment which the government will have to make. It will be used also to obtain those necessities of life which cannot be raised on the land—light, heat, protection and clothes.

During the Middle Ages the existing economic system was Feudalism. The serf or peasant was owned by the land and his lord owned that land. The lord did not own the serf, and if the land were sold the

serf went with it. He was part of the value of the land on which he lived. Several days of each week he worked for his lord, and the rest he spent in getting his own existence. When it was too cold or unseasonable to farm he worked making cloth and tools in order to make out his own existence and to enable his lord to live in the greatest comfort known to this day. In time of war he acted as soldier for his lord. In return the lord was bound to maintain order and to see that justice was given.

With the growth of trade and the development of towns, Feudalism gradually broke down and Capitalism took its place. Now with the failure of Capitalism it is proposed to step back to Feudalism. For that is what the Subsistence Homestead is in its basic principles, STATE FEUDALISM! Note the astonishing parallel. The citizen will be economically bound to the land and the state will own that land. Several days of each week will be spent working for the state (even though they all be concentrated into one period in winter) and the rest getting his own existence. In the summer this "citizen-tenant" will cultivate the soil, but not as a commercial farmer. He and his family must consume all

he raises, growing fat in good seasons and mighty lean in bad. (If his hens are prolific it will behoove him to be likewise, lest eggs be wasted.) In the winter he will work in the factory, but not for wages. His wages will be goods, just as the the serfs were—taxes, rent, mortgage interest, heat and light. In time of war the Subsistence Farmer will form the nucleus for the building of an army, just as the Citizen Conservation Corps with its military routine and leadership already does. In return for all this the state will give him the usual protection and see that he gets the usual justice.

It is interesting to note further that the establishment of a group of workers apart from and under entirely different conditions than their fellow-workers more widely separates the social classes. Here we will have a social class beneath the workers. Seemingly, even the complicated social relations of vassal and lord and king of Feudalism are to be paralleled.

The conservative press claims that the establishment of Subsistence Homesteads is a step toward State Capitalism or Socialism. It is a step, but they have the direction wrong! The world has seen FEUDALISM before!

OPEN FORUM

The Socialist open forum of the 6th congressional district branch of Cook County has arranged the following lectures:

Friday, March 23, Harold M. Kingsley, prominent negro minister will talk on "Race vs Class Consciousness among the Negroes". March 30, Roy Burt, Secretary of Cook County Socialist Party will speak on "The Anti-War Policy of the Labor and Socialist International". Admission free.

On Saturday, April 7, a banquet will be given to inspire our comrades to further the work for Socialism. This will be the close of all winter activities of the 6th congressional district branch.

The lectures are conducted at 3223 W. Roosevelt Rd. Time 8:15.

Gertrude R. Dubin, Chicago, Ill.

Sava to Entertain Saturday, March 24

Singing society Sava of branch 1 JSF has, in the past months, been very busy rehearsing new songs for their Spring concert which will take place Sunday, April 29, at the SNPJ Hall. They were also active in different branch activities, appeared in programs and secured new singers for their chorus.

Together with the English Section of our branch, who also have been doing some fine work selling and distributing literature, they have arranged a social and dance at the Lawndale Masonic Temple. It will take place this Saturday, March 24, with Johnny Kochevar's orchestra playing. The joint committee of both groups says it's going to be a real "domaća zabava" with old fashion waltzes and polkas and grown singing. Plenty of good things to eat will be available in the kitchen. Other refreshments will also be on hand.

The admission price should not keep you away. It is only 25c with the courtesy ticket. Without this ticket the admission is 35c. You can get these tickets from all members of Sava and the English Section. We urge you come out and enjoy yourself with Sava's singers and the comrades of branch 1. — Pub. Comm.

Dollar Down

What a pity we didn't buy this country from the Indians on the monthly payment plan, so when they come around for the installments we could stand them off with shotguns and get pensioned for going it.

By the way, did you ever think what the present-day owners of America would get if they were paid in the original purchasing price, which for no reason at all reminds us that every title deed originated in a bloody deed?

Oscar Ameringer.

"Let Not He With a Mouth Say to Another, 'Blow!'"

By Geo. H. Goebel.

Met one of those "tired radicals" the other day—the kind that's looking for an alibi for laziness, or hardening of the arteries, or mental old age—said "no hope now in voting or that kind of piffle—got to use guns!"

Just for devilment, asked him if he was going to use a gun.

Where? When? Why not start now? Wished you had seen his face. Said certainly he was not going to use a gun.

Oh, yeah, I said, going to leave George to do it, eh?

Well, we know a bright young lot of "Georges", hundreds of them Yipels, many of them students (correspondent or resident) of the Raul School, some of them with whiskers like Jim Maurer and August Claessens, who don't fall for baloney, regardless of whether it's the Al Smith kind or the "radical" alibi type.

Even a half way sensible moron would not walk to Washington as long as he had the price and three lines of rail still ran into it.

As 'Gene Debs once said, "Less booze and more books," so we say, "Less free advice, less destructive criticism, more faith in the ability of the workers to emancipate themselves, and more bull-dogged determination to read and think and equip ourselves for better service."

What say you who have read this? Do you give even ten minutes a week to solid reading? Do you sit down even ten minutes a day in solitude, forcing your mind to concentrate on some definite problem until you know it is clear in your own mind?

THE HITLER HELL

Where Fascism comes into power it provides the explosives that will eventually destroy it. Of what do the explosives consist? The depression that accompanies capitalistic production like a shadow cast by an object in the sun.

Recently Berlin, cables carried the story of a Hohenzollern prince asking alms for the unemployed in the city. Did not Hitler promise his dupes that he would find employment for the jobless? He did and yet recently The Berliner Tageblatt reported 1,157,300 members of families and 163,000 single persons applying for winter relief in Berlin alone and that city has a population of 4,000,000. A third of the population faces stark want and many actual starvation. Even the Nazi organ, The Voelkischer Beobachter, recently admitted that two-thirds of Germany's workers do not earn enough wages to pay a moderate income tax.

The explosives are accumulating beneath the Hitler hell. Is this one reason why Hitler staged the comedy of requiring the masses to pledge loyalty to him in a radio broadcast? We think so. — The New Leader.

CRY OF THE PEOPLE

Tremble before your chattels,
Lords of the scheme of things!
Fighters of all earth's battles,
Ours is the might of kings!
We are the workers and makers!
We are no longer dumb!
Tremble, O Shirkers and Takers!
Sweeping the earth—we come!
Banked in the world-wide dawn,
Marching into the day!
The night is gone and the sword
is drawn
And the scabbard is thrown away!
John G. Naihardt.

The Highest Expression

Socialism is the highest expression of Americanism, because it is the world's truest message of liberty; it means not only free government, but a free earth—freedom of labor and the fullness of life for all.
Milwaukee Leader.

THE ROAD IS 'INDICATED'

A writer in Harper's Magazine speaks of the president as being in a "restless search for the road to recovery."

No doubt the statement is accurate. "Recovery" means restoration. The very name of the recovery act indicates that restoration of former conditions, not going forward to new conditions, is the object.

Well may the president be restless in his search if that is his purpose. Capitalist "prosperity" is hard to restore. All that has been done, up to date, has re-employed only about 3,000,000 workers in private industry, if that many. The great expenditures must necessarily reflect themselves in a further increase of private business; but how will it be when the government expenditures taper off? Even if private industry should, by that time, have revived enough to employ most of the unemployed, another slump would come later, necessitating another "restless search for the road to recovery." This system is full of headaches.

Our advice to the president is to turn frontwards and cease trying to go back to the old conditions.

If he wants to go forward instead of backward, he will not have to engage in a restless search for the road.

To use a technical medical term, the road is "indicated."

A doctor makes a diagnosis of a patient. The symptoms show him that a certain remedy is desirable. That is, the symptoms point to, or "indicate," the remedy.

It is the same with sick society—a diagnosis of its ills indicates the cure.

Society is suffering from the disease of private ownership of industry.

It is not necessary to claim that the system of private ownership—otherwise called capitalism—never was any good. It has always been fraught with great suffering for the under-dogs, but it was an apparently necessary stage in industrial evolution. It would not have been necessary if human

beings had been so constituted that they could "jump" it. Some of them could have done so, but most of them were not wise enough; they could make up their minds to go forward to a better system.

But, granting that capitalism has had its useful place in industrial evolution, it has outgrown its usefulness. It is sick unto death. If it is revived with an NRA pulmotor, it will have another relapse in due time and will pass out. It would be much better to let it pass out now.

The sickness which ails capitalism is that industrial machinery has reached such a point of technological efficiency that a private-profit regime cannot employ the people. The machinery is very productive. The products cannot be sold. The industries shut down because they are run for private profit and will not run at all unless there is private

profit to be made. Want in the midst of plenty is the natural result of this foolish condition.

The indicated cure is collective ownership of the great industries.

They can then be operated for service instead of private profit. The workers can be paid all they earn, which will be all that's left after running expenses and raw materials are deducted. The hours can be cut down to whatever figure is essential to give employment to all. There will be plenty of leisure, due to short hours of labor, but no unemployment.

It is not claimed that there will be no grief in getting the new system into smoothly working operation. There will be many fits and tries, and much learning by mistakes. But it is the only way out of the wilderness, and it leads to human brotherhood. The road is "indicated."—The Milwaukee Leader.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J. LOTRICH

Sensational headlines have told Chicagoans what a dirty crook and corrupt politician Moe Rosenberg, one of the leaders of the democratic party in Chicago really was. That wasn't any news to us. We Socialists know how the democrats, and their twin brothers the republicans, work. We have unmasked and uncovered them many number of times. We told the people the truth but they wouldn't believe us. Nor do we want to pin the blame on any one man. Nay, the whole darn gang of them are guilty even if Moe Rosenberg is taking the rap for it, after his death. We have said that Anton Cermak, the deceased Mayor of Chicago, who was worshipped as a martyr only twelve months ago, was one of those politicians whom Hearst's Chicago Evening American now exposed as being deeply involved in this scandal. If any one still doubts it then get a copy of these confessions from Hearst's scandalous Chicago American and you can see for yourself.

We have always said that big business was behind the corrupt politicians, that big business is more guilty than the politicians. This idea of utilities buying politicians in order that they may secure fruitful franchises and rob the people is nothing new. It has been going on for years. It has been openly discussed frequently. But the ignorant masses have slept on while the corrupt politicians sold them out to the robbing big business men. And now they are astounded to see highly honored politicians dragged into the mud. Yet, this same public will go to the polls tomorrow and re-elect all of the crooks right back to office again. It's the same old story with a different cast but the same stakes. — The only thing we didn't know before the disclosures is how much each man shared.

This air mail business is suffering terribly and the big interests including Lindbergh and Rickenbacker, who are two tools of big business, are having perfect support from the capitalist mouthpieces, the big rags. And the hesitancy of the Washington officials makes them admit that they don't know what to do about it. We thought a lot of Lindbergh when he crossed the Atlantic but after he sold himself out to the Transport interests his opinions have lost every ounce of weight they carried. Being part of a Company makes these two men prejudiced and prevents them from giving an honest opinion. With so many good and capable pilots eager to work the U. S. Postal Department should fly the airmail and take on few of the many unemployed pilots.

They talk about bad times, these rich people do, but they have no right to complain. Why, with you and I and millions of others without work and many millions more just getting by "on the skin of the teeth" and then we note the list of what American Executives are still getting, say, it makes our blood boil and makes us cry out loud for revenge. I hope all of you workless stiffies feel the same way about this

list of high salaried officials as I do. If you do, we hope they will soon print some more such lists until we can get up enough courage to show them where to get off at. If nothing else, it's swell to see the poor people reading the large sums rich folks are making because that's the best kind of education to fire the sleeping bomb of the workers.

That terrible massacre in Vienna last month shocked us and made us weary and tired and made us wonder if Socialism ever will prevail because of so many ignorant workers helping their enemy. But another day tells another story and we perk up to share the feeling which must belong to the workers of London, England, now that the Socialists have taken control of the municipal government. And of Buenos Aires since the Socialists have taken control. London is the largest city in the world and our comrades have set out immediately to clean up the mess capitalism has made of it. If they make good, and they will, it will be an object lesson for the workers in other cities and in other countries to clean out the old form of capitalist government and to replace it with a government of, by and for the workers.

Reports from Cleveland

Zarja, singing society of branch 27 JSF is sponsoring its annual Spring concert Sunday, March 25, at the SND on St. Clair Ave. Two one act plays will also be presented. "Black 'Ell", a one act English play portraying the horrors of war will be staged by the English Section of branch 27. The comedy "Kdo je blazen" will be presented in Slovene. Comrade Josko Oven from Chicago now on a speaking tour in Ohio will be the principal speaker. Dancing will follow the program with comrade J. Krabec's orchestra playing. Reserve Sunday, March 25th and spend the day with us.

The Ohio state Socialist Party will hold its convention in Cleveland on March 23-24-25. At the convention. Rally on March 23rd James Oneal, editor of The New Leader will be the principal speaker. The Rally will take place at the Metal Trades Council Auditorium (formerly the Moose Hall), 1001 Walnut St. All comrades are urged to attend.—Rose Sumrada, Cleveland.

Important Meeting

On Monday, March 26th the English Section of Branch 1 will hold its regular meeting at the lower SNPJ Hall. Important reports, referendums and other business makes it imperative that all members are present. The Educational committee has arranged a new topic for discussion which promises to be both informative and interesting. Every member should attend and bring a friend along. — Pub. Committee.

With malice to none and charity for all, isn't it about time for somebody to appoint a lunacy commission to find out why too much gets not enough?

Zarja's Concert and Play Sunday

Zarja, singing society of branch 27 JSF, will present a concert and play Sunday afternoon, March 25, at the SND at 6411 St. Clair Ave. In conjunction with Zarja, the English Section of club 27 will present a short anti-war play "Black 'Ell".

"Black 'Ell" shows the other side of the war story, not the heroic part but the way in which any ordinary human being would feel after going through the horrible wholesale butchery called "War".

The bitterness and sense of wrong, felt by the returned soldier, will be well portrayed by Alec Brackenbridge. Jean, his sweetheart is played by Jennie Turk who is greatly disappointed because there is no fan fare to welcome the hero home. Betty Bogatay ably takes the part of the maid, the only character to have a doubt as to the real reason of the war.

Mr. Bruce, father of the soldier, is played by Louis Jartz. The father who feels noble because his son killed a man! Mrs. Bruce, mother, only longs for the return of her son. This is played by your scribe. The commanding soldierly role is taken by John Vehar as Colonel Fane.

We are sure you will enjoy and profit by this play, but then to lighten the program there will be a Slovene comedy. And for variety, there will be solos, duets, octets and fine chorus singing by the entire group of Zarja.

We invite you to come and enjoy yourselves the entire afternoon and evening. The admission is 40c. We hope to see you all there.

Josephine Turk, Cleveland, O.

Then there was the squirrel who starved to death because after caching more nuts than it could eat, it couldn't remember what nuts are for.

OUR ECONOMIC HUMPTY-DUMPTIES!

